

**Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter inom verksamhetsgrenen
säkerhetsskydd**

1. SAMMANFATTNING

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten har granskat Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter inom verksamhetsgrenen säkerhetsskydd.

Den behandling av personuppgifter som Säkerhetspolisen utför inom verksamhetsgrenen är, bortsett från registerkontrollverksamheten, av begränsad omfattning. Myndigheten har vid sin granskning inte funnit fall där ändamålet med behandlingen ifrågasatts eller där uppgifter borde ha försetts med särskilda upplysningar. Några känsliga personuppgifter har inte iakttagits vid granskningen.

När det gäller uppgifter avseende vissa registerkontrollerade personer visar granskningen att Säkerhetspolisen inte gör någon individuell bedömning vid beslut om förlängd bevarandetid. Myndigheten utgår från att Säkerhetspolisen anpassar sina rutiner och interna bestämmelser så att de överensstämmer med bestämmelserna om bevarande i polisdatalagen (2010:361).

Innehåll

1. SAMMANFATTNING.....	1
2. BAKGRUND.....	3
2.1. Inledning	3
2.2. Rättsliga utgångspunkter.....	3
3. UTREDNINGEN.....	4
3.1. Genomförande.....	4
3.2 Nämndens iakttagelser	4
3.3 Säkerhetspolisens svar	4
4. NÄMNDENS BEDÖMNING	5
5. BESLUT	6

2. BAKGRUND

2.1. Inledning

Säkerhetsskyddet vid Säkerhetspolisen arbetar för att höja säkerhetsnivån i samhället genom olika insatser. Inom verksamhetsgrenen säkerhetsskydd behandlar Säkerhetspolisen personuppgifter för att fullgöra uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen (1996:627). Behandlingen sker inom främst tre områden. Huvuddelen av personuppgiftsbehandlingen utförs inom ramen för Säkerhetspolisens uppgift att genomföra registerkontroller. Vidare behandlas personuppgifter i viss utsträckning inom ramen för Säkerhetspolisens uppgift att ge råd till och utföra tillsyn av myndigheter som omfattas av säkerhetsskyddslagstiftningen. Slutligen behandlas personuppgifter inom myndighetens säkerhetsanalysarbete som bl.a. syftar till att identifiera och bedöma skyddsvärdet och sårbarheter i en verksamhet.

Den 15 november 2017 beslutade nämnden att granska Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter inom verksamhetsgrenen säkerhetsskydd.

2.2. Rättsliga utgångspunkter

I den brottsbekämpande verksamheten får Säkerhetspolisen behandla personuppgifter bl.a. om det behövs för att fullgöra uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen (6 kap. 1 § 4 polisdatalagen, PDL).

Personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga ska gallras senast tio år efter utgången av det kalenderår då den senaste registreringen avseende personen gjordes (6 kap. 12 § första stycket PDL). Om det finns särskilda skäl får Säkerhetspolisen besluta att personuppgifter får bevaras längre tid om uppgifterna fortfarande behövs för det ändamål för vilket de behandlas. Om uppgifter bevaras med stöd av ett sådant beslut, ska de gallras, eller frågan om bevarande prövas på nytt, senast vid utgången av det tionde kalenderåret efter beslutet (6 kap. 12 § tredje stycket PDL).

Registerkontroll ska göras vid säkerhetsprövning som gäller anställning, uppdrag, tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, besök eller något annat deltagande i verksamhet, om anställningen eller deltagandet i verksamheten har placerats i säkerhetsklass (13 § första stycket säkerhetsskyddslagen).

En anställning eller ett annat sådant deltagande i verksamhet som avses i 13 § första stycket ska enligt 17 § säkerhetsskyddslagen placeras i säkerhetsklass. Säkerhetsklassen bestäms av i vilken omfattning personen får del av uppgifter som omfattas av sekretess och är av synnerlig betydelse för rikets säkerhet.

3. UTREDNINGEN

3.1. Genomförande

Nämnden har inledningsvis inhämtat information från Säkerhetspolisen om den personuppgiftsbehandling som utförs inom verksamhetsgrenen säkerhetsskydd. Nämnden har också tagit del av bl.a. Säkerhetspolisens interna bestämmelser om personuppgiftsbehandling i Säkerhetspolisens brottsbekämpande verksamhet.

Vid en inspektion den 9 februari 2018 granskades personuppgiftsbehandling inom områdena registerkontroll, tillsyn och rådgivning. Granskningen genomfördes i underrättsystemet Centralregistret (CR) och i dokument- och ärendehanteringssystemet.

Säkerhetspolisen har besvarat frågor med anledning av de iakttagelser som nämnden gjort. Av sekretesskäl återges delar av nämndens iakttagelser och Säkerhetspolisens svar tämligen kortfattat i avsnitt 3.2 respektive 3.3.

3.2 Nämndens iakttagelser

Inom områdena tillsyn och rådgivning behandlar Säkerhetspolisen personuppgifter i begränsad utsträckning. Den behandling som nämnden iakttog vid inspektionstillfället utgjordes framför allt av namn på personer som Säkerhetspolisen varit i kontakt med anledning av sin tillsyn. Inom ramen för Säkerhetspolisens arbete med att utföra registerkontroller behandlas uppgifter om de personer som kontrolleras. De uppgifter som behandlas är i huvudsak namn, personnummer, adress, anställning och säkerhetsklass. I Säkerhetspolisens interna bestämmelser regleras frågan om gallring i CR avseende uppgifter om vissa registerkontrollerade personer. Bestämmelserna medger att uppgifterna behandlas en längre tid än vad som föreskrivs i 6 kap. 12 § första stycket polisdatalagen. I CR går att utläsa om tiden för gallring har skjutits fram, vem som har beslutat om detta och tidpunkten för beslutet.

3.3 Säkerhetspolisens svar

Den interna bestämmelsen om gallring avseende vissa registerkontrollerade personer grundas på regleringen om förlängningsbeslut i 6 kap. 12 § tredje stycket polisdatalagen. Besluten om förlängning antecknas avseende varje registrerad person. Uppgifter om vissa registerkontrollerade personer kan ha mycket stor betydelse ur ett kontrapionageperspektiv.

4. NÄMNDENS BEDÖMNING

Den behandling av personuppgifter som Säkerhetspolisen utför inom verksamhetsgrenen säkerhetsskydd är, bortsett från registerkontrollverksamheten, av begränsad omfattning. Nämnden har vid sin granskning inte funnit något fall där ändamålet med behandlingen ifrågasatts eller fall där uppgifter borde ha försetts med sådana särskilda upplysningar som krävs enligt 6 kap. 9 och 10 §§ polisdatalagen. Några känsliga personuppgifter har inte iakttagits vid granskningen.

Utgångspunkten är att uppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga får behandlas i högst tio år efter utgången av det kalenderår då den senaste registreringen av en person gjordes. Nämnden har förståelse för att Säkerhetspolisen har behov av att bevara uppgifter beträffande vissa registerkontrollerade personer under en längre tid. En förutsättning för detta är att det i det enskilda fallet finns *särskilda skäl* för att bevara uppgifterna. I förarbetena till den nuvarande polisdatalagen sägs att varje avsteg från den normala gallringsfristen bör dokumenteras i ett särskilt beslut där behovet av längre tids bevarande motiveras. Dessutom bör beslut av detta slag vara tidsbegränsade. Härigenom säkerställs att gallringsfristerna inte rutinmässigt förlängs.¹ Det kan anmärkas att Säkerhetspolisen inte har bemyndigats att meddela föreskrifter om bevarande av uppgifter under längre tid än som anges i lagen.

Redan uttrycket *särskilda skäl* i lagtexten anger att det är fråga om ett undantag från en huvudregel. Av detta följer att det måste göras en individuell prövning vid varje tillfälle som avsteg från huvudregeln görs. Granskningen visar att Säkerhetspolisen inte gör någon sådan individuell bedömning. Säkerhetspolisen hänvisar i stället till att det föreligger ett generellt behov av att bevara uppgifter av aktuellt slag för kontrapionageverksamheten. Enligt nämnden kan det ifrågasättas om det angivna behovet föreligger beträffande samtliga personer som omfattas av den aktuella interna bestämmelsen. Att rutinmässigt förlänga tiden för hur länge uppgifter som längst får bevaras kan därför enligt nämnden inte anses vara förenligt med polisdatalagens bestämmelser.

Säkerhetspolisen har påpekat att Utredningen om 2016 års dataskyddsdirektiv föreslagit att fristen för hur länge uppgifter i kontrapionageverksamheten ska få behandlas inte bör vara kortare än 40 år och att resonemanget som ligger bakom utredningens förslag är tillämpligt beträffande vissa registerkontrollerade personer. Nämnden noterar att utredningens förslag om förlängd bevarandetid framför allt tar sikte på förhållanden där grunden för registreringen är att personen är en misstänkt utländsk underrättelseofficer och hans eller hennes närmaste anhöriga. Det gäller också uppgifter om misstänkta spioner och

¹ Prop. 2009/10:85 s. 270.

deras närmaste anhöriga och händelser kopplade till dessa personer.² Enligt nämnden kan utredningens resonemang inte tas till intäkt för att under lång tid bevara uppgifter om samtliga personer som omfattas av den interna bestämmelsen eftersom vissa av dessa personer rimligen borde ha en betydligt svagare koppling till kontraspionageverksamheten än misstänkta underrättelse-officerare eller spioner.

Nämnden utgår från att Säkerhetspolisen anpassar sina rutiner och interna bestämmelser i nu aktuella avseenden så att de överensstämmer med bestämmelserna i 6 kap. 12 § tredje stycket polisdatalagen.

5. BESLUT

Med detta uttalande avslutas ärendet.

På Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens vägnar

Gunnel Lindberg

I avgörandet har deltagit: Gunnel Lindberg (ordförande), Barbro Thorblad, Cecilia Dalman Eek, Linnéa Darell, Berit Jóhannesson, Zayera Khan, Christina Linderholm, Ewa Samuelsson och Jonas Åkerlund (enhälligt).

Föredragande: Lisa Klasson

Expedition till:

Säkerhetspolisen (dnr 2018-432)

Kopia för kännedom till:

Datainspektionen

² SOU 2017:74 s. 674.